

11. 1000

Valgkampen

INNLEDNING PÅ TILLITSMANNSMØTET 11.8.81

Vi kan vinne valget. Det er det første og viktigste vi nå skal slå fast - for oss selv og for velgerne. Det er åpenbart et hovedpunkt for de borgerlige å spre den oppfatning at det hele er avgjort på forhånd. Det må slås tilbake! Vi har gode grunner for å hevde dette: Gallup er alltid usikker - resultatene spriker særlig sterkt for tiden.

2.

Vi var maksimalt uheldige da Dagblad-gallupen kom i juni og virket som en kald-dusj. 4.2 prosent i angivelig tilbakegang må virke sterkt på våre sympatisører og velgere og på hele tillitsmannsskiktet. La oss derfor være klar over og også meddele det til andre at denne målingen har svinget sterkt gjennom lang tid og åpenbart er det mest ustabile av alle de tre. Men inntrykket befestet seg fordi det tok flere uker før de to andre og mer stabile meningsmålingene kom for juni. Da de kom, viste det seg at de lå i underkant av 37 på dem begge, på målinger som er opptatt i juni måned. Jeg tror vi derfor med trygghet kan slå fast at vårt utgangspunkt i juni slett ikke er så dårlig, omkring 37 prosent.

Det er svært mange valgerte som er usikre.

Det er store bevegelser.

Vi har et sammentømret politisk grunnlag som vil vinne på å bli presentert i ukene framover på en slagkraftig måte.

De borgerlige har ingen politikk - de spriker.

Vi står samlet.

Vi er kommet på offensiven i den første fasen av valgkampen.

De borgerlige fomler med å komme i gang, - og krangler om regjeringstaburetter.

Dere kjenner realitetene i alle disse punktene. Derfor har det ingen hensikt å bruke tiden på en gjennomgang. Jeg vil trekke ut enkelte hovedpunkter. La meg starte

4.

med myten om at de borgerlige er sikre på å vinne. Med heldig fordeling kan vi sikre fortsatt regjering med en framgang på mellom 4 og 5 prosent. Det krever en kjempeinnsats, men er ikke umulig. Glem ikke de mange gjerdesittere og de store bevegelsene. Hvis SV har litt framgang og heldig fordeling, kan vi unngå borgerlig flertall med framgang på omlag 3 prosent. Men dette er selvsagt usikkert - målingene ligger noe tilbake i tid og ble tatt under en periode med en pressekampanje som hadde karakter av mobbing. Dessuten ble de tatt opp under inntrykket av en dyktig markedsføring av den borgerlige fellesinnstillingen. Vi kan altså ligge bedre an, men også dårligere.

La oss holde fast noe vesentlig: Døde i vårt land og i andre har vi i senere valg sett store bevegelser i valgkampens siste fase. At av de ferskeste eksempler, er Frankrike, der våre partifeller gikk fram med sjumilstøvler på slutten - og vant. Og det gjorde de i en enda vanskeligere mediasituasjon enn den vi har - med et ensrettet statlig radio- og fjernsynsselskap mot seg.

Det har avgjørende psykologisk betydning å bryte ut av nederlagsstemningen de borgerlige prøver å skape i våre rekker. Dette er dyktig psykologisk krigføring krydret med Scan-fact telefongalluper for å drypp-dryppe at slaget er tapt på forhånd.

6.

Jeg mener vi nå har grunnlag for å si at vi er kommet godt i gang nå fra starten av august. Nå gjelder det for oss å holde offensiven og få temperaturen og gløden opp i valgkampen. Feriestillheten må nå definitivt være over.

Derneft: Vi fikk en bra start i uka som gikk. Det er bred oppslutning om prisstoppen og de andre tiltakene. Prisene var vår aller vanskeligste sak. Nå er det vi som agerer - ikke reagerer på andres kritikk. Vi fikk skikkelig gjennomslag i media, og de borgerliges reaksjoner er sure, tafatte og selvmotsigende. Kåre Kristiansen slo særlig sterkt igjennom - med sin prinsipielle innvending mot bruk av prisstopp, men samtidig forsikring

om at en borgerlig regjering ikke ville foreslå tiltakene endret. Nå gjelder det at vi beholder offensiven i den økonomiske politikken. Der har vi nå sjansen til et gjennomslag både for våre resultater og for vårt politiske mål om full sysselsetting.

Vårt forslag om en atomvåpenfri sone i Norden har stått i fokus frem til slutten av juli. Etter møtet i den utvidede utenrikskomite - omkring 20. juli - ble det fra borgerlig side søkt skapt det inntrykk at alle var svært så fornøyd. Det ble gjort tøydelige forsøk på å legge saken død. Alle var jo svært så enige om dette - var melodien. Vi skal selvsagt beholde initiativet i denne saken. Jeg tror det har trent godt igjennom at

8.

det er vi som har reist saken - og møtt kritikk og mistenkeliggjøring gjennom måneder. Sannheten er at de andre nå har funnet det opportunt å legge seg opp på ryggen av oss.

På Sentralstyremøtet i partiet i går ble det fattet et vedtak som understreker nettopp dette: "Vi skal fortsette vårt arbeid for å komme videre med denne saken til tross for borgerlige angrep og mistenkeliggjøring. Den aller viktigste sak er nå øst/vest-forhandlingene om atomvåpen i Europa. Alle krefter må settes inn for at disse nå skal gi resultater."

I denne sammenheng tok også Sentralstyret opp den amerikanske beslutningen om å sette i gang produksjonen av nøytronvåpen og uttalte: "Arbeiderpartiet ser med stor bekymring på den amerikanske regjerings beslutning om produksjon av nøytronvåpen. Vi vil beklage at en sak av denne karakter ikke har vært drøftet med de allierte på forhånd. Vi frykter også at dette kan vanskeliggjøre disse viktige forhandlingene (øst-vest-forhandlingene om atomvåpen i Europa)."

Under møtet i Sentralstyret kom det også fram sterke reaksjoner på uttalelsene fra formannen i forsvarskomiteen, Høyres Hysing-Dahl om at dette var et amerikansk anliggende. Jeg merket meg at Willoch og Benkow utover dagen i går anstrengte seg svært for å avdempe denne uttalelsen.

10.

Hvis jeg så vender tilbake til situasjonen her og nå ved inngangen til valgkampen, vil jeg legge størst vekt på det politiske grunnlaget for denne valgkampen. For det første fordi et valg alltid skal dreie seg om politikk - om hvordan landet skal styres. Dernest fordi vårt trumfkort i denne valgkampen er at de borgerlige ikke har noen politikk. Vi er i den meget gunstige situasjon at vi har et program som forteller velgerne hva vi vil gjøre. Det har ikke de. Gjennom sin overvekt i media klarte de kanskje å skape et inntrykk hos mange av at fellesinnstillingen til langtidsprogrammet var et regjeringsgrunnlag. Det blir en hovedsak for oss å kle dette "alternativet" nakent for velgerne. Vi trenger ikke fortegne noe som helst - bare saklig og rolig forklare velgerne hva dette dokumentet er - og ikke er.

På område etter område kan vi stille spørsmålet: Hva er det borgerlige standpunktet i abortsaken? Hva er borgerlig skattepolitikk? Hva er borgerlig oljepolitikk? - inntektspolitikk?, - alkoholpolitikk?, - konsesjons-, distrikts- og landbrukspolitikk?, - energipolitikk - og så videre i det uendelige. På disse og mange andre områder kan vi bare lese høyt fra deres programmer og standpunkter i Stortinget - og vise hvordan det spriker.

Men var ikke fellesinnstillingen en fellesnevner? På ingen måte. Den var en sum av tre ønskelister. Skulle den settes ut i livet, måtte vi helst ha flere statsbudsjett hvert år. Da måtte Senterpartiet flerdoble sitt oljetempo for å dekke regningen. Da ville prisene fly i været.

12.

Det var derfor vi med full rett kunne kalle den en inflasjonserklæring. Etter alt det Høyre har sagt om behovet for en strammere økonomisk politikk, er det nesten utrolig at de kunne skrive under på denne uansvarligheten.

I iveren etter å stå sammen, slo de bena under en rekke prinsipper. Fellesinnstillingen fra tok dem troverdigheten i en lang rekke spørsmål. Dette er det nå vår jobb å få klart fram - og få gjentatt til det sitter. Jeg nevnte Høyre og budsjettpolitikken. Hvem vil tro på deres skatteløfter når de er med på populær økning av alle gode formål? En nøktern gjennomgang av alle overbudene summerer seg opp til omlag 4 milliarder. Skulle det

Varo noe hold i skattelettene, måtte det heller skjedd en reduksjon av utgiftene med et beløp på samme størrelse - 4-5 milliarder. Skulle det i tillegg ha skjedd en bedring av budsjettbalansen, måtte også dette hatt en tilsvarende størrelse. I sum mangler altså Høyre ti-tolv milliarder. Det er mer enn hele forsvarsbudsjettet. Det er denne slags realiteter som bl.a. gir grunn til å betvile evnen til å trygge velferdssamfunnet.

Kristelig Folkeparti rives mellom abortprinsipp og regjeringslyst. Korvald står på prinsippet, Kristiansen står for lysten. Partiet taler med to tunger.

14.

Slik kan vi gå fra felt til felt - det er dobbeltspill og tvetydigheter - for ikke å snakke om trefetydigheter. Vi får satse på at det går som med trollet. Det hjalp ikke at det hadde tre hoder - det var Askeladden som vant!

Det er lett vint å være i opposisjon - da kan man kjøre ut godpitene en for en uten å bry seg om deknningen. Der de borgerlige sitter med ansvar i fylker og kommuner, løper de fra dette og skylder på Staten. Her skal vi gå offensivt ut og samtidig minne om at de økonomiske tiltakene sparer kommuner og fylker for en halv milliard.

Vi skal kle av overbudspolitikken. Folk er ikke dunnere enn at de storstår det er umulig å få mer for mindre - hvis de bare blir forklart det. Vi må få fram at alle særstandpunktene er bløff. De selger noe de ikke kan levere. Det er forbudt etter kjøpsloven.

Vi må vinne denne debatten for å vinne valget. Klarer vi ikke å få fram umulighetene i det borgerlige spillet, vil det skje at de som ønsker raskere oljetempo, stemmer på Høyre, mens bremserne stemmer på Senterpartiet, de som vil ha fri abort stemmer på Kaci Kullmann Five, mens abortmotstanderne stemmer på Korvald, og slik fra felt til felt.

16.

Vi skal vinne fordi det er sammenheng og helhet i vårt program, og sprik, inkonsekvens og dobbeltholdning i de borgerliges opplegg. De unnlater å gi velgerne svar. Vi har argumentene, vi har deknningen - og det er bare vi selv som kan gjøre jobben for å få dette fram til velgerne. En valgkamp er agitasjon. Og valgkamp er moro! Men valgkamp er ikke minst folkeopplysning - og nå er vi i den situasjon at jo mer opplysning vi kan få fram om det borgerlige spiller - jo større problemer vil de møte. Vi må slå til side sceneteppet bak Willoch, få hull på bildet av trivelig harmoni - splitte den borgerlige tåken. Vi skal kjøre de to linjene samtidig: Vise at vi har svarene, bevise at de borgerlige mangerl dem.

Vi kan vise til gode resultater. Det skal vi gjøre til vår fordel. Det er mange som trenger å minnes om visse harde fakta: I en verden av arbeidsledighet er vi på toppen med sysselsetting - det er skapt en kvart million arbeidsplasser det siste tiåret under vårt styre. To tredjedeler har kvinner fått. Tredve prosent vekst i privatforbruk - det meste i noen tiår i vår historie.

Vi har tatt store fellesløft, bygd skoler, barnehager, sykehus og veier som aldri før. Vi har gjort ressurs- og miljøhensyn til politiske hverdagsrealiteter. Utlandet trekker oss frem som eksempel. Det konservative svenske tidsskriftet Veckans Affärer kåret oss i fjor til verdensmestre i økonomi. Når vi hører våre motstandere

18.

raljere, skulle man tro vi var konkurs. De har 75 prosent av norsk presse og bruker dette overtaket til å spre feil informasjon systematisk. I Høyres brosjyrer står det at Norges økonomi er i tilbakegang. Det er i sannhet en freidig påstand. I fjor lå vår vekst på topp i Nord-Europa - også uten olje!

De gjentar og gjentar påstandene om det de kaller "Arbeiderpartiets feilslåtte politikk". Teknikken de bruker er ganske enkel - og dessverre effektiv hos litt for mange: De sammenligner ikke med andre land - det ville vi komme alt for godt ut av - særlig hvis vi tok de høyrestyrte. De sammenligner ikke med tidligere tider - de satser på at folk glemmer fort. Det de

saker på, og derfor dette: Systematisk høring og unyttelse av all misnøye og irritasjon. De rendryker og forstørrer alle negative sider ved sakene, de omtaler bare kostnader og ulemper og tier bom stille om alle fordelene. De underslår at reguleringer og restriksjoner er nødvendige for at alle skal få del i godene, for å hindre at de sterke og rike overkjører de svake. Høyres holdning til skattepolitikken er typisk: Systematisk spres den misforståelse at du kan få goder uten betaling, få fordeler uten ulemper, at du kan nyte uten å yte. Legg merke til språkbruken: "Pengene går bort i skatt." - De går ikke bort - de går til skoler, sykehus og veier! Derfor blir det en viktig linje for oss å få fram dette:

20.

For å ville målene, må du ville midlene. Vi må avsløre alle de fagre ordene som det ikke står realiteter og seig hverdagsvilje bak. Du kan ikke sikre almenheten adgang til strandområder hvis du ikke vil legge restriksjoner på hyttebyggingen. Det er ingen rabatt på velferdsstaten. Vi som er yrkesaktive må holde et skikkelig skattenivå for å dekke kostnadene. Vi vet at kvoteordninger er nødvendige i likestillingspolitikken - fordi lik behandling av dem som fra før står ulikt, holder ulikheten ved like. Vi må avsløre de mange uvederheftige påstandene. Vi må avsløre falskheten i høyretonene.

Den andre hovedteknikken Høyre bruker for å ri på misnøyen, er at de ikke sammenligner med virkelighetens

verden, men med en idealtilstand som ikke finnes noe
sted. Killoch presterte å påstå at Norge under borgerlig
styre ville hatt 35 milliarder større nasjonalprodukt
enn det vi har nå. Da bygger han på at verdensøkonomien
skulle fortsatt å vokse slik den gjorde før oljekrisen
i 73. Når man opererer med slike alternativer til
virkeligheten, kan man få til både det ene og det
andre.

En sentral del av vårt opplysningsarbeide blir derfor å
få fram at det er en barsk virkelighet vi lever i - og
at det vi har maktet i Norge under vårt styre kommer
bedre ut enn nær alle andre land. Vi må riste folk ut
av den vrangforestilling at vi har evighetsbrev på
velstand og trygghet.

22.

Vi må fortelle velgerne at vi må slåss for velferdsstaten,
slåss for velstanden. Derfor er de fem hovedsakene i
vårt program ikke valgt fordi de er lette eller populære.
Tvert om: de er krevende og vanskelige saker der løsningene
krever noe av oss. Vi har valgt dem fordi de avgjør vår
framtid som folk. Vi vet at vi ikke kommer gratis til:

Arbeid for alle
Sikkerhet, avspenning og fred
Forsvar for velferdsstaten
Oljen for hele folket
Likestilling og demokrati

Vi må forfelle velgerne at dette skal vi slåss for hver dag. Og grunnlaget og våpnet er nå som før: Solidariteten. Det er den våre motstandere undergraver når de fører en valgkamp som bygger på fortegninger, lettvinde "løsninger" og appeller til egoismen.

En sak vil jeg nevne særskilt før jeg avrunder: Oljen. Det er en av våre beste saker. Den bør vi nå føre fram i fokus. Vår oljepolitikk bygger på at oljen er det norske folks felles eiendom. Den er en nøkkel til utformingen av det norske samfunn i 1980- og 90-åra. Derfor må vi ha fast nasjonal styring. Derfor trenger vi de redskaper som kan ta vare på fellesskapets interesser. Derfor har vi bygd opp Statoil. Dette vil nå Høyre

24.

vingeklippe - og slippe de private til. Det betyr å gi bort milliarder til private i Norge og Texas - milliarder som ellers kunne gått til eldreomsorg, barnehager og sykehus. Vi må vise at det ikke går an samtidig å legge årsproduksjonen på 50 millioner årstonn slik Senterpartiet vil og over 90 slik Høyre vil. Vi må vise at vi trenger et effektivt Statoil. Vi må gjendrive argumentet om at Statoil er for stort. I den oljeverden Statoil skal operere, er de vant til ganske andre størrelser. Omsetningen i EXXON (ESSO) er 80 ganger så stor som Statoil, antallet ansatte også 80 ganger så stort. Styringen av oljen er styringen av Norges framtid. Det er mange gode poenger vi bør bruke her - jeg har kopiert to notater som jeg tror kan være nyttige til bruk i valgkampen.

Delte er en av de salene der det kan bli stort endringer med en borgerlig regjering - og med store og langsiktige konsekvenser. Det som bestemmes i neste periode vil prege utviklingen fram til tusenårsskiftet.

Til slutt. Det er et stortingsvalg og et regjeringsvalg. Det skal vi få fram -for en regjering uten et program er som ei skute uten ror. Når det blåser opp til kuling, har vi ikke råd til det. Politikken er det muligste kunst. I denne valgkampen skal vi stå på til grensen av det umulige. DA SKAL VI VINNE !